

חוזר מיוחד ב' (התשמ"ט)

מתכונות בחינות הבגרות

משרד החינוך והתרבות

חוזר המנהל הכללי

אלול (התשמ"ח) אוגוסט (1988)

1 למידה וחינוך/בחינות
מיוחד ב' (תשמ"ט) אוגוסט 1988

משרד החינוך והתרבות

חוזר מיוחד ב' (התשמ"ט)

חוזר המנהל הכללי

תוכן העניינים	1. ההרכב המזכה בתעודת בגרות
	2. תנאים נוספים לזכאות לתעודת בגרות
	3. מקצועות על פי תכניות לימודים ייחודיות
	4. עבודות גמר
	5. ביטול הגבלת מספר הבחינות ברמה רגילה
	6. רשימה מסכמת של מקצועות הבחינה, על פי תכניות הלימודים של משרד החינוך והתרבות

מתכונת בחינות הבגרות

ההנחיות הבאות נוגעות למתכונת בחינות הבגרות כפי שפורסמה במכתב של שר החינוך והתרבות אל מנהלי בתי הספר העל-יסודיים בחודש אלול התשמ"ז (ספטמבר 1987).

לא יחולו שינויים בדרישות הקיימות לגבי היקף: הלימודים, לימודי החובה ולימודי הבחירה בחטיבה העליונה של בית הספר העל-יסודי.

להלן פירוט הרכב הבחינות שהוא חובה על כלל הנבחנים בבתי הספר העל-יסודיים, וכן פירוט הדרישות הייחודיות של הנתיבים והמגזרים השונים בחינוך העל-יסודי.

כללים אלה יחולו על התלמידים המתחילים את לימודיהם בכיתה י', משנת הלימודים התשמ"ט ואילך.

1.1
הרכב המזכה
בתעודת בגרות

א-2

הרכב הבחינות המזכה בתעודת בגרות כולל את המרכיבים שלהלן:

- א. בחינות חובה
 - ב. בחינות במסגרת הבחירה המחייבת
 - ג. בחינות במסגרת הבחירה הנוספת.
- הרכב שיפורט בסעיף זה מתאים לנתיב העיוני בבתי-הספר העל-יסודיים, בחינוך העברי ובחינוך הערבי והדרוזי. בהמשך תפורטנה הדרישות הייחודיות בנתיבים ובמגזרים השונים האחרים.

- 1.1 תלמיד חייב להיבחן בבחינות בגרות בהיקף של 20 יחידות לימוד, לפחות.
- 1.2 תלמיד לא יוכל להיבחן בבחינות בגרות בהיקף העולה על 32 יחידות לימוד.
- 1.3 בחינות החובה בנתיב העיוני הכללי, בחינוך העברי. תלמיד הנתיב העיוני, בבית הספר הממלכתי, חייב בבחינות במקצועות הרשומים להלן, ברמה המזערית הרשומה לפחות:

מס' י"ל	המקצוע
2	א. תנ"ך
3	ב. הבעה עברית (כולל חיבור)
2	ג. ספרות עברית
2	ד. היסטוריה /תולדות עם ישראל
	ה. אזרחות 1
3	ו. מתמטיקה
3	ז. שפה זרה ראשונה, אנגלית או צרפתית
15	סך הכול:

הערות

- א. המוסדות להשכלה גבוהה יקבלו רק בוגרים שתעודתם כוללת שפה זרה ראשונה ברמה של 4 י"ל ומעלה
- ב. בוגר שבתעודתו שפה זרה ברמה של 3 י"ל יוכל להשלים את בחינתו לרמה של 4 י"ל על ידי בחינה ביחידת לימוד אחת נוספת.

5 **למידה וחינוך/בחינות**
מיוחד ב' (תשמ"ט) אוגוסט 1988

ג. המוסדות להשכלה גבוהה דורשים בחינה באנגלית ברמה של 3 י"ל מתלמיד שנבחן ברמה גבוהה בשפה זרה אחרת.

1.4 בחינות החובה בנתיב העיוני, בחינוך הערבי ובחינוך הדרוזי תלמיד הנתיב העיוני, בחינוך הערכי ובחינוך הדרוזי, חייב בבחינות במקצועות הרשומים להלן, ברמה המזערית הרשומה, לפחות.

מס' י"ל		המקצוע
במגזר הדרוזי	במגזר הערבי	
3	3	א. לשון ערבית
3	2	ב. לשון עברית (כולל תנ"ך וספרות)
		ג. היסטוריה (כולל היסטוריה של הערבים והדרוזים, היסטוריה כללית וישראלית)
2	2	ד. אזרחות
1	1	ה. מתמטיקה
3	3	ו. אנגלית או צרפתית
<u>3</u>	<u>3</u>	
15	14	סך הכול:

הערות

- תלמיד במגזר הדרוזי חייב בבחינה נוספת במורשת הדרוזים, ברמה של יחידת לימוד אחת.
- ראה הערות א' ב' ו-ג' בסעיף 1.3.

1.5 בחינות חובה מיוחדות במגזרים שונים של החינוך העל-יסודי

(נוסף לאמור בסעיפים 1.3 ו-1.4)

1.5.1 בחינות חובה מיוחדות בנתיב הטכנולוגי

תלמיד הנתיב הטכנולוגי ייבחן בבחינה בידע עם ומדינה (2 י"ל) במקום הבחינות בהיסטוריה ובאזרחות (3 י"ל).

1.5.2 בחינות חובה מיוחדות בחינוך הדתי

א. תלמיד החינוך הדתי ייבחן בספרות/במחשבת ישראל על פי אחת מהאפשרויות האלה:

בחינה בגרות בספרות 2 י"ל

או בחינה בגרות בספרות ובמחשבת ישראל 2 י"ל

או בחינת בגרות במחשבת ישראל 2 י"ל

תלמיד שיבחר באפשרות האחרונה יהיה חייב בבחינה פנימית בספרות.

ב. תלמיד החינוך הדתי חייב בבחינה בתלמוד או בתורה שבעל-פה מתוך הבחירה המחייבת.

1.5.3 בחינות חובה מיוחדות בבית הספר החקלאי

תלמיד בבית הספר החקלאי ייבחן בבחינות אלה:

א. בבחינה בידע עם ומדינה (2 י"ל) במקום הבחינות בהיסטוריה ובאזרחות (3 י"ל).

ב. בבחינות במקצועות שלהלן:

י"ל	מקצוע
3	מדעי החיים והחקלאות
2	חקלאות

1.6 בחינות במסגרת הבחירה המחייבת

תלמיד חייב להיבחן כמקצוע אחד, לפחות, מתוך רשימת המקצועות שלהלן, ברמה של 2 י"ל לפחות.

המקצועות ברשימה זאת מחולקים לשני אשכולות: אשכול המקצועות העיוניים ואשכול המקצועות הטכנולוגיים.

7 למידה וחינוך/בחינות

מיוחד ב' (תשמ"ט) אוגוסט 1988

1.6.1 אשכול המקצועות העיוניים

רמות הבחינה	המקצוע
5,3	אמנות
5,3	ביולוגיה
5,3	גיאוגרפיה
4,2	חקלאות
5,3	כימיה
2	כלכלה
5,2	לימודי ארץ ישראל
2	מדע המדינה
5,3	מדעי החיים וההקלאות
5	מדעי החברה
4,2	מדעי המחשב
5,3	מוסיקה
2	מחשבת ישראל
2	סוציולוגיה
5,4,3	ערבית
2	פילוסופיה
5,3	פיסיקה
5,4,3	שפה זרה נוספת
5,3	תיאטרון
5,3	תורה שבעל-פה
	תלמוד

1.6.2 אשכול המקצועות הטכנולוגיים

רמות הבחינה	המקצוע
5,3	אדריכלות
5,3	אופטיקה יישומית
5,3	אלקטרוניקה ומחשבים
5,3	אמנות שימושית
5,3	בקרת מכונות
5,3	חשבונאות
5,3	כימיה טכנולוגית

רמות הבחינה	המקצוע
5, 3	מנהל וכלכלה
5, 3	מיקרוביולוגיה
5, 3	מכניקה הנדסית
5, 3	מערכות חשמל
5, 3	ניתוח מערכות וארגון קבצים
5, 3	עיצוב
5, 3	פסיכולוגיה התפתחותית
5, 3	שיווק וקידום מכירות
5, 3	תו-1: הניווט הימי
5, 3	תורת הסיעוד
5, 3	תיירות
5, 3	מכנון הנדסי של מבנים
5, 3	תרמודינמיקה טכנית -

הערה:

בחינה ברמה גבוהה, באחד ממקצועות החובה המפורטים בסעיפים 1.3 ו-1.4 עונה על הדרישה לבחינה אחת במסגרת הבחירה המחייבת, ובתנאי שהיא כוללת שתי י"ל לפחות מעל לדרישה המינימלית בבחינות החובה.

1.7 בחינות במסגרת הבחירה הנוספת

תלמיד יוכל להשלים את הרכב בחינותיו (להשלמת 20 י"ל ועד 32 י"ל) על ידי בחינות במסגרת הבחירה הנוספת, לפי הפירוט שלהלן:

1.7.1 בחינות נוספות מתוך רשימה הבחירה המחייבת

1.7.2 בחינות במקצועות שאינם רשומים ברשימת מקצועות החובה וברשימת הבחירה המחייבת ואשר יאושרו על ידי משרד החינוך והתרבות.

השאלונים למקצועות אלו יחוברו באופנים אלה:

א. על ידי משרד החינוך והתרבות, על פי תכניות שחוברו על ידו, כגון פסיכולוגיה, גיאולוגיה ולימודי הסביבה.
 הערכת הבחינות האלה תיעשה על ידי מעריכים שימונו על ידי המשרד.

9 למידה וחינוך/בחינות

מיוחד ב' (תשמ"ט) אוגוסט 1988

ב. על ידי מורי בתי הספר, לפי תכניות לימודים שיעובדו על ידיהם, על פי הנחיות שתפורסמה על ידי המדור לתכניות לימודים ייחודיות והערכתן תיעשה על ידי מורי בתי הספר.

ערכם של הציונים שייקבעו לבחינות אלה יהיה שווה לערכם של ציוני בחינות הבגרות ששאלוניהם יחוברו על ידי משרדנו ושהערכתם תיעשה על ידי מעריכים שימונו על ידי המשרד (ראה סעיף 3 – "מקצועות על פי תכניות לימודים ייחודיות").

ג. תלמיד יוכל להיבחן בבחינה אחת בלבד במקצועות אלה ברמה רגילה או ברמה גבוהה.

1.8 בחינות הבחירה בנתיב הטכנולוגי

תלמיד הנתיב הטכנולוגי יוכל להיבחן במקצועות הבחירה לפי הכללים האלה:

1.8.1 תהינה שלוש קבוצות של שאלוני בחירה לנתיב הטכנולוגי קבוצה א' ו-ב' תכלולנה שאלונים במקצועות הבחירה המחייבת המשתייכים לאשכול המקצועות העיוניים ולאשכול המקצועות הטכנולוגיים. קבוצה ג' תכלול שאלונים בלימודי ההתמחות של המגמות השונות, והיא תיכלל במסגרת הבחירה הנוספת.

רשימת המקצועות בשלוש הקבוצות תפורסם על ידי האגף למדע ולטכנולוגיה.

1.8.2 תלמיד יהיה חייב בבחינה אחת לפחות מתוך קבוצות השאלונים א' או ב'.

1.8.3 תלמיד יוכל להיבחן בבחינה נוספת מתוך שאלוני קבוצות א' או ב'. במקרה זה יהיה עליו לבחור בשאלון אחד מתוך הקבוצה שלא בחר בה לפי 1.8.2 לעיל.

1.8.4 תלמיד יוכל להיבחן בבחינה אחת בלבד מתוך שאלוני קבוצה ג'.

1.8.5 תלמיד שייבחן ויעמוד בבחינה אחת לפחות מתוך קבוצות א' או ב' יהיה זכאי לתעודת בגרות, בתנאי שיעמוד בכל יתר התנאים הדרושים לצורך זכאות לתעודת בגרות.

1.8.6 תלמיד שייבחן ויעמוד בשלוש בחינות במקצועות טכנולוגיים ומדעיים בבחינה אחת מתוך כל אחת מקבוצות השאלונים א', ב' ו-ג' – יהיה זכאי לתעודה טכנולוגית המקנה זכויות מקצועיות. תעודה זו אינה מותנית בתעודת הבגרות.

2.1 תלמיד חייב בבחינה אחת לפחות ברמה גבוהה (4 או 5 י"ל), נוסף 2.
 לבחינה באנגלית או בצרפתית. כדי למלא חובה זו התלמיד רשאי –
 א. להיבחן במקצוע ברמה גבוהה מתוך הבחירה המחייבת או
 הבחירה הנוספת:

ב. להיבחן בבחינות החובה ברמה הגבוהה.
 להלן רשימת הרמות הגבוהות של מקצועות החובה:

מקצוע	רמה
תנ"ך	5
הבעה עברית	4
ספרות	5
היסטוריה	5
מתמטיקה	5, 4
אנגלית (או צרפתית)	5, 4

2.2 תלמיד חייב בבחינה אחת, ברמה רגילה (2 י"ל) לפחות, מבין
 מקצועות התרבות הכללית (מדעי הרוח, מדעי הטבע, מדעי
 החברה, אמנות ומדעים טכנולוגיים). מקצועות אלו כלולים
 ברשימת מקצועות הבחירה המחייבת וברשימת הבחירה הנוספת.

להלן רשימת המקצועות הכלליים

אדריכלות אופטיקה יישומית

אלקטרוניקה ומחשבים

אמנות

אמנות (הקולנוע)

אמנות שימושית

ביולוגיה

בקרת מכונות

גיאוגרפיה

היסטוריה (בתנאי שתיכלנה בשאלון לפחות 2 יחידות בהיסטוריה
 כללית)

חקלאות

כימיה

כימיה טכנולוגית

כלכלה

מדעי החיים והחקלאות
 מדעי החברה
 מדעי המחשב
 מדע המדינה
 מוסיקה
 מנהל וכלכלה
 מיקרוביולוגיה
 מכניקה הנדסית
 מערכות חשמל
 מתמטיקה
 ניתוח מערכות וארגון קבצים
 ניתוח מערכות וארגון קבצים
 סוציולוגיה
 ספרות עברית (ספרות ברמה גבוהה – 5 י"ל)
 עיצוב
 ערבית
 פילוסופיה
 פיסיקה
 פסיכולוגיה
 פסיכולוגיה התפתחותית
 צרפתית
 תכנון הנדסי של מבנים
 תיאטרון
 תרמודינמיקה טכנית
 מקצועות על פי תכניות לימודים ייחודיות המוכרים כמקצועות
 "כלליים" יובאו. בחזור המדור לתכניות לימודים ייחודיות שבאגף
 לתכניות לימודים.

3.1 לא יחול שינוי במעמד של המקצועות על פי תכניות לימודים
 ייחודיות הכללים החלים על הבחינות במקצועות אלו יהיו
 תקפים לפי מתכונת זו.

3.
מקצועות על פי
תכניות לימודים
ייחודיות

3.2 תכניות לימודים ייחודיות שחוברו בתחום המקצועות שהוכרו לצורך הכללתם ברשימת החובה וברשימת הבחירה המחייבת, יירשמו בתעודת הבגרות בציון שם המקצוע המוכר שהתכנית הייחודית שייכת אליו. דינן יהיה כדין המקצועות שהוכרו כנ"ל ויהיה ניתן להיבחן על פי תכניות אלה ברמות המקובלות במקצועות הנזכרים.

3.3 תכניות לימודים שלא תיכללנה במסגרת המקצועות המוכרים הנזכרים ב-3.2 תיבדקנה על ידי ועדה משותפת למשרדנו ולאוניברסיטאות. המדור לתכניות לימודים ייחודיות יפרסם את שמות התכניות שאושרו.

4. לא יחול שינוי במעמדן של עבודות הגמר. הכללים החלים עליהן יהיו תקפים גם במתכונת זו.

עבודות גמר

5. בטלה ההערה בדבר הגבלת מספר הבחינות ברמה רגילה (2 י"ל), הרשומה בחוזר מיוחד א', סעיף ג' (עמ' 3) התשמ"א

ביטול הגבלת מספר הבחינות ברמה רגילה

בח"מ: בחירה מחייבת בח"נ: בחירה נוספת	מקצוע	רמות הבחינה	אפיון	מקצוע "כללי"	6.
	אדריכלות	5,3	בח"מ	+	רשימה מסכמת של
	אופטיקה יישומית	5,3	בח"מ	+	מקצועות הבחינה,
	אזרחות	1	חובה	-	על פי תכניות
	אלקטרוניקה ומחשבים	5,3	בח"מ	+	הלימודים של משרד
	אמנות	5,3	בח"מ	+	החינוך והתרבות
	אמנות (הקולנוע)	5,3	בח"מ	+	
	אמנות שימושית	5,3	בח"מ	+	
	אנגלית	5,4,3	בח"מ	-	

מקצוע	רמות הבחינה	אפיון	מקצוע "כללי"
ביולוגיה	5,3	בח"מ	+
בקרת מכונות	5,3	בח"מ	+
גיאוגרפיה	5,3	בח"מ	+
גיאולוגיה	2	בח"נ	-
הבעה עברית	4,2	חובה	-
היסטוריה (כולל תע"י)	5,2	חובה, בח"מ	** +
חקלאות	4,2	בח"מ	+
חשבונאות	5,3	בח"מ	-
כימיה	5,3	בח"מ	+
כמייה טכנולוגית	5,3	בח"מ	+
כלכלה	2	בח"מ	+
לימודי ארץ ישראל	5,2	בח"מ	*** -
לימודי הסביבה	2	בח"נ	-
מדעי החיים והחקלאות	5,3	בח"מ	+
מדעי החברה	5	בח"מ	+
מדעי המחשב	4,2	בח"מ	+
מדע המדינה	2	בח"מ	+
מוסיקה	5,3	בח"מ	+
מחשבת ישראל	2	בח"מ	-
מנהל וכלכלה	5,3	בח"מ	+
מיקרוביולוגיה	5,3	בח"מ	+
מכניקה הנדסית	5,3	בח"מ	+
מערכות חשמל	5,3	בח"מ	+
מתמטיקה	5,4,3	חובה, בח"מ	+
ניתוח מערכות וארגון קבצים	5,3	בח"מ	+
סוציולוגיה	2	בח"מ	+

* התכנית בהבעה עברית ברמה הגבוהה אינה מוכנה עדיין.

** היסטוריה ברמה גבוהה (5 י"ל) היא מקצוע כללי.

*** לימודי א"י מתקבלים באוניברסיטת בר-אילן כמקצוע כללי.

מקצוע	רמות הבחינה	אפיון	מקצוע "כללי"
ספרות עברית	5,2	חובה, בח"מ	***+ -
עיצוב	5,3	בח"מ	+
ערבית	5,4,3	בח"מ	+
פילוסופיה	2	בח"מ	+
פיסיקה	5,3	בח"מ	+
פסיכולוגיה	2	בח"נ	+
פסיכולוגיה התפתחותית	5,3	בח"מ	+
צרפתית	5,4,3	בח"מ	+
שיווק וקידום מכירות	5,3	בח"מ	-
תורת הסיעוד	5,3	בח"מ	-
תורה שבעל-פה	5,2	בח"מ	****-
תורת הניווט הימי	5,3	בח"מ	-
תיירות	5,3	בח"מ	-
תכנון הנדסי של מבנים	5,3	בח"מ	+
תנ"ך	5,2	חובה	-
תלמוד	5,2	בח"מ	****-
תיאטרון	5,3	בח"מ	+
תרמודינמיקה טכנית	5,3	בח"מ	+

**** ספרות ברמה גבוהה (5 י"ל) היא מקצוע כללי

***** מקצועות אלה הם חובה בחינוך הדתי.

